

Περίληψη - Summary

Γούναρη Εμμανουέλα: «Αρχιτεκτονική και πολεοδομία στους Φιλίππους. Η περίπτωση της τέταρτης οικοδομικής νησίδας»

Θέμα της παρούσας διατριβής αποτελεί η αρχιτεκτονική των ιδιωτικών κτηρίων στην πόλη των Φιλίππων και συγκεκριμένα της 4ης οικοδομικής νησίδας ανατολικά του ρωμαϊκού Forum, η οποία ανασκάφηκε από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. Στόχος της εργασίας είναι η αναλυτική παρουσίαση, χρονολόγηση και ερμηνεία της λειτουργίας των χώρων της νησίδας. Για τον λόγο αυτό μετά την παρουσίαση των ιστορικών στοιχείων για την πόλη, όπως προκύπτουν από τις γραπτές πηγές και τα αρχαιολογικά ευρήματα, και της πολεοδομικής οργάνωσης, όπως προκύπτει από τις μέχρι τώρα μελέτες, περιγράφεται αναλυτικά η νησίδα στη σωζόμενη κατάσταση και αναλύονται τα κατασκευαστικά στοιχεία της και ο σωζόμενος διάκοσμος. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι πέντε φάσεις των οικοδομημάτων που την καταλαμβάνουν και γίνεται προσπάθεια να ερμηνευτεί η λειτουργία των χώρων, με βάση τα κατάλοιπα αλλά και τη σύγκριση με παράλληλα. Τέλος, υπάρχουν αναλυτικοί κατάλογοι των γλυπτών, νομισμάτων και αντικειμένων μικροτεχνίας που βρέθηκαν στον χώρο.

Την παραπάνω νησίδα καταλάμβανε μία πολυτελής αστική έπαυλη, μία domus, της οποίας η αρχική φάση ανάγεται στον 4ο αι. μ.Χ. Από την ανάλυση των αρχιτεκτονικών στοιχείων του οικοδομήματος προκύπτει ότι η domus είχε κατασκευαστικά στοιχεία που τη διακρίνουν από την πλειονότητα των οικιών του ελλαδικού χώρου, καθώς παραπέμπουν στη Δύση. Γι' αυτό θεωρείται πολύ πιθανόν ο ιδιοκτήτης να ανήκε στη λατινικής καταγωγής κοινότητα της πόλης, η οποία αποτελούσε και την άρχουσα ομάδα της, κάτι που δικαιολογείται και από το μέγεθος και τον πλούτο της οικίας. Το συγκρότημα είχε δύο ακόμη κύριες φάσεις, στον 5ο και 6ο αι., κατά τις οποίες διαιρέθηκε σε δύο μικρότερες οικίες και υπέστη αλλαγές στη μορφή, δεν άλλαξε όμως η βασική λειτουργία του. Οι δύο οικίες καταστράφηκαν, όπως προκύπτει από τα ευρήματα, μέσα στον 7ο αι., πιθανόν από σεισμό. Ακολούθησαν δύο ακόμη φάσεις που φτάνουν μέχρι τον 10ο αι., κατά τις οποίες τα οικοδομήματα που κτίστηκαν είχαν επίσης οικιστικό χαρακτήρα αλλά ήταν πολύ πιο απλά σε κατασκευή. Ωστόσο, μαρτυρούν αναμφίβολα τη συνέχεια τη ζωής στην πόλη και κατά τους «σκοτεινούς αιώνες», αντίθετα από ότι είχε υποστηριχτεί παλαιότερα.

Gounari Emmanouela: «Architecture and urban-planning in Philippi. The Fourth Insula»

Subject of the dissertation is the domestic architecture in Philippi and specifically the architecture of the 4th insula east of the roman Forum, which was occupied since the 4th c. AD by a luxurious domus and has been excavated by the University of Thessaloniki. Aim of the dissertation is to present in detail the buildings of the insula, to date them and interpret their function. For this purpose, after the presentation of the historical evidence for the city according to the written sources and the archaeological remains, as well as the presentation of the urban planning, the buildings are described in detail. Moreover, the construction features as well as the decoration that has survived are analyzed. In addition, the five construction phases of the building are presented, as well as the function of the rooms in each one of them, based on the material evidence and the comparison with other houses and the written sources. At the end of the dissertation, there are catalogues of the sculpture, coins and minor objects that have been found during the excavation.

The analysis of the elements showed that the first domus of the insula had features that distinguish it from the majority of domestic buildings in Greece and the eastern Mediterranean and can be found mainly in houses in Italy and the West. That leads to the assumption that the owner of the domus belonged to the latin community of Philippi, that was the ruling class of the city. This conclusion is also justified by the size and the luxury of the domus as well as its position near the city center. The building had two more phases, dated in the 5th and the 6th c. AD, during which it was divided in two houses and changes in the plan and the unction of some rooms are observed. The function of the complex though continued to be domestic. The two houses were destroyed in the 7th c., probably by an earthquake, and two more phases followed, that probably reach up to the 10th c. During these phases, the buildings are simple in structure but have also domestic character and are evidence of the continuity of life in Philippi during the so-called Dark Ages.